

บันทึกการประชุม
คณะอนุกรรมการบันทึกเจตนา
ในคณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนา รวบรวม และตรวจรายงานการประชุม
ครั้งที่ ๒๖
วันพฤหัสบดีที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๐
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๒ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓

อนุกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรปัญญาอนันต์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นายประ โภชน์ สภาวสุ	อนุกรรมการ
๓. นางรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท	อนุกรรมการ
๔. นายคณิต วัลยะเพ็ชร	อนุกรรมการ
๕. รองศาสตราจารย์อำไพ อินทรประเสริฐ	อนุกรรมการ
๖. นางโสมสุดา ลีชะวณิช	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล	(ลาการประชุม)
๒. นางนลินี ทวีสิน	(ลาการประชุม)
๓. นางสาวปัทมา สุขคำปัง	(ลาการประชุม)
๔. นายวัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล	(ลาการประชุม)

นักวิชาการ ผู้เข้าร่วมประชุม

นายปัญญา ประเสริฐศรี	นักวิชาการประจำคณะกรรมการ
----------------------	---------------------------

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

๑. นายจำเริญ วราภรณ์	กรรมการ
๒. นางสาวแววตา สุขวานิชวิชัย	เจ้าหน้าที่สิทธิมนุษยชน ๖
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓. นางสาวณัฐณี พัดฉวีวรรณ
๔. นายธราพงศ์ สุขมาก
๕. นายก่อสิทธิ์ เสรีวิวัฒนา
๖. นางสาวเววตา สุขวานิชวิชัย
๗. นางสาววลัยภรณ์ แสงเพชร
๘. นางสาวกุลวดี วุฒิกุล

เริ่มประชุมเวลา ๐๘.๔๐ นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมเกียรติ วรรณบุญอนันต์ รองประธานคณะอนุกรรมการบันทึกเจตนารมณ์ ทำหน้าที่ประธานกล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องที่พิจารณา

พิจารณาจัดทำร่างบันทึกเจตนารมณ์รายมาตรา

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๐๓ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดินภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(๑) กฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๔ บทบัญญัติในส่วนที่ ๗ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของ

บุคคลและสื่อมวลชน ส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา ส่วนที่ ๙ สิทธิในการได้รับการ
สาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ ส่วนที่ ๑๐ สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน รวมทั้งกฎหมาย
ว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา ๕๖ ส่วนที่ ๑๒ สิทธิชุมชน กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การ
เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง กฎหมายว่าด้วยสภาพพัฒนาการเมือง
ตามมาตรา ๗๘ (๗) กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์การเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา ๘๑ (๔)
กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสภาเกษตรกรรมตามมาตรา ๘๔ (๘) กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งกองทุน
พัฒนาการเมืองภาคพลเมืองตามมาตรา ๘๗ (๔) และกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ตามมาตรา ๒๕๖ ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖

(๒) กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติตามมาตรา ๘๐ โดยส่งเสริมการศึกษา
ในระบบ การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต
วิทยาลัยชุมชนหรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ
การจัดการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระบบการศึกษาทุกระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖

(๓) กฎหมายตามมาตรา ๕๕๐ วรรคห้า โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอน
และวิธีการดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับ
การศึกษาวิจัยที่มีความเป็นอิสระซึ่งดำเนินการก่อนการเจรจาทำหนังสือสัญญา โดยไม่มีการขัดกัน
ระหว่างประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ศึกษาวิจัยไม่ว่าในระยะเวลาใดของการบังคับใช้หนังสือ
สัญญาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖

(๔) กฎหมายตามมาตรา ๘๖ (๑) และมาตรา ๑๖๗ วรรคสาม ภายในสองปีนับแต่วันที่
แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖

(๕) กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายรายได้ท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมาย
เกี่ยวกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่นตามหมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ
ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
ตามมาตรา ๑๗๖ ในการนี้ จะจัดทำเป็นประมวลกฎหมายท้องถิ่นก็ได้

ในกรณีที่ปรากฏว่ากฎหมายใดที่ตราขึ้นก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มีเนื้อหา
สาระเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้ถือเป็นการยกเว้นที่จะไม่ต้อง
ดำเนินการตามมาตรานี้

เจตนา^รมณ^ญ เพื่อ^กำ^หน^ดระ^ยะ^{เว}ลา^การ^จัด^ทำ^กฎ^หำ^มำ^ยให้^เเป็น^{ไป}ตาม^บท^บัญ^ญติ^{แห่ง}
รัฐ^ธร^รม^นุ^ญ

ห^มำ^ยเห^ต

ร^าย^จำ^นการ^ประ^ชุม^สภ^าร^{่าง}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญ คร[ั]้ง^{ที่} ๓๘ / ๒๕๕๐ (เป็น^{พิเศษ}) วัน^{เส}ำ^รที่^{ที่}
๒๘ มิ^ถุ^นำ^ยน พุ^ทศ^ศก^รำ^ช ๒๕๕๐

ม^{ติ}ที่^ประ^ชุม

มี^{การ}แก้^{ใจ}

เจตนา^รมณ^ญ เพื่อ^กำ^หน^ดระ^ยะ^{เว}ลา^การ^จัด^ทำ^กฎ^หำ^มำ^ยให้^เเป็น^{ไป}ตาม^บท^บัญ^ญติ^{ของ}
แห่ง^{รัฐ}ธ^รม^นุ^ญ

ห^มำ^ยเห^ต

ร^าย^จำ^นการ^ประ^ชุม^สภ^าร^{่าง}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญ คร[ั]้ง^{ที่} ๓๘ / ๒๕๕๐ (เป็น^{พิเศษ}) วัน^{เส}ำ^รที่^{ที่}
๒๘ มิ^ถุ^นำ^ยน พุ^ทศ^ศก^รำ^ช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐๔ ให้^ดำ^{เน}ิน^{การ}จ^{ัด}ท^ำป^{ระ}ม^วล^จร[ิ]ย^ธร^รม^{ตาม}มาตรา ๒๗๕ ให้^{แล้ว}เส^ร็จ
ภายใน^{หนึ่ง}ปี^{นับ}แต่^{วัน}ป^{ระ}ก^าศ^{ใช้}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญนี้

เจตนา^รมณ^ญ เพื่อ^กำ^หน^ดระ^ยะ^{เว}ลา^การ^จัด^ทำ^กฎ^หำ^มำ^ยให้^เเป็น^{ไป}ตาม^บท^บัญ^ญติ^{ของ}
รัฐ^ธร^รม^นุ^ญใน^{เรื่อง}จ^{ริ}ย^ธร^รม^{ของ}นัก^{การ}เม^{ื่อ}ง

ห^มำ^ยเห^ต

ร^าย^จำ^นการ^ประ^ชุม^สภ^าร^{่าง}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญ คร[ั]้ง^{ที่} ๓๖ / ๒๕๕๐ (เป็น^{พิเศษ}) วัน^พฤ^หัส^บดิ^{ที่}
๒๘ มิ^ถุ^นำ^ยน พุ^ทศ^ศก^รำ^ช ๒๕๕๐

ม^{ติ}ที่^ประ^ชุม

มี^{การ}แก้^{ใจ}

เจตนา^รมณ^ญ เพื่อ^กำ^หน^ดระ^ยะ^{เว}ลา^การ^จัด^ทำ^กฎ^หำ^มำ^ยของ^{ผู้}ดำ^{รง}ตำ^{แหน่ง}
ทาง^{การ}เม^{ื่อ}ง^{และ}เจ้า^{หน้า}ที่^{ของ}รัฐ^{ให้}เป็น^{ไป}ตาม^บท^บัญ^ญติ^{ของ}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญใน^{เรื่อง}จ^{ริ}ย^ธร^รม^{ของ}
นัก^{การ}เม^{ื่อ}ง

ห^มำ^ยเห^ต

ร^าย^จำ^นการ^ประ^ชุม^สภ^าร^{่าง}รัฐ^ธร^รม^นุ^ญ คร[ั]้ง^{ที่} ๓๖ / ๒๕๕๐ (เป็น^{พิเศษ}) วัน^พฤ^หัส^บดิ^{ที่}
๒๘ มิ^ถุ^นำ^ยน พุ^ทศ^ศก^รำ^ช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐๕ ในวาระเริ่มแรก มีให้นำบทบัญญัติดังต่อไปนี้มาใช้บังคับกับกรณีต่าง ๆ ภายใต้ง่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๗ วรรคสอง มาใช้บังคับจนกว่าจะมีการตรากฎหมาย ตามมาตรา ๔๗ จัดตั้งองค์กรเพื่อทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยอย่างน้อยกฎหมายดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญให้มี คณะกรรมการเฉพาะด้าน เป็นหน่วยย่อยภายในองค์กรนั้น แยกต่างหากจากกัน ทำหน้าที่กำกับ การประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกำกับการประกอบกิจการ โทรคมนาคม และมีรายละเอียดว่าด้วยการกำกับและคุ้มครองการดำเนินกิจการ การจัดให้มีกองทุน พัฒนาทรัพยากรสื่อสารและส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อมวลชน สาธารณะ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงการอนุญาต สัมปทาน หรือสัญญาที่ขอด้วย กฎหมายที่ได้กระทำขึ้นก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าการอนุญาต สัมปทาน หรือ สัญญานั้น จะสิ้นผล

(๒) ภายใต้ง่อนไขมาตรา ๒๕๖ วรรคสาม มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๒ (๑๐) เฉพาะ ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๑๕ (๕) และมาตรา ๑๑๖ วรรคสอง มาใช้ บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นครั้งแรก ตามรัฐธรรมนูญนี้

(๓) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔๑ มาใช้บังคับกับการตราพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๕๕

(๔) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๑๖๘ วรรคเก้า มาตรา ๑๖๕ เฉพาะกรณีการกำหนดแหล่งที่มาของรายได้เพื่อชดใช้รายจ่ายที่ได้ใช้เงินคงคลัง จ่ายไปก่อน และมาตรา ๑๗๐ มาใช้บังคับภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๕) การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ วรรคสาม มาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๕๐ วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยัง คงค้างอยู่ และต้องดำเนินการต่อไป

(๖) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๕ (๒) มาใช้บังคับกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(๓) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๕๕ วรรคห้า และมาตรา ๒๘๘ วรรคสาม มาใช้บังคับ
ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เจตนารมณ์ โดยที่การปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบางเรื่องจำเป็นต้อง
มีการเตรียมการหรือดำเนินการตรากฎหมาย

หมายเหตุ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๘ / ๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันเสาร์ที่
๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ โดยที่การปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในบางเรื่องจำเป็นต้องมี
การเตรียมการหรือดำเนินการตรากฎหมาย จึงกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขที่มีให้นำ
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญไปใช้บังคับบางกรณี

หมายเหตุ

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๘ / ๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันเสาร์ที่
๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐๖ ในวาระเริ่มแรก ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า
ผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ สามารถปฏิบัติหน้าที่
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาตามมาตรา ๒๑๕ ได้ ทั้งนี้ จนกว่าจะมีการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับ
การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่ของผู้พิพากษาอาวุโส

ภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้ตรากฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ให้
ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมดำรงตำแหน่งได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปี และผู้พิพากษาศาลยุติธรรม
ซึ่งมีอายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณใดซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่มาแล้วไม่น้อยกว่า
ยี่สิบปีและผ่านการประเมินสมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่ สามารถขอไปดำรงตำแหน่ง
ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลซึ่งไม่สูงกว่าขณะดำรงตำแหน่งได้

กฎหมายที่จะตราขึ้นตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง จะต้องมีบทบัญญัติให้ผู้ที่จะมีอายุ
ครบหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปในปีงบประมาณใดในระยะสิบปีแรกนับแต่วันที่กฎหมายดังกล่าว
มีผลใช้บังคับทยอยพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นลำดับในแต่ละปีต่อเนื่องกันไปและสามารถ
ขอไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสต่อไปได้

ให้นำบทบัญญัติในวรรคสอง และวรรคสาม ไปใช้กับพนักงานอัยการด้วย โดยอนุโลม

เจตนาธรรมณ์

๑) กำหนดให้มีผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาได้

๒) กำหนดให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมดำรงตำแหน่งต่อไปได้จนถึงอายุครบเจ็ดสิบปี เมื่ออายุครบหกสิบปีบริบูรณ์มีสิทธิเลือกขอไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาอาวุโสหรือดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาศาลยุติธรรมต่อไปก็ได้

๓) ภายในระยะเวลาสิบปีแรกนับแต่วันที่กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีผลใช้บังคับให้ผู้พิพากษาศาลยุติธรรมซึ่งมีอายุครบหกสิบปีขึ้นไปทยอยพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่เป็นลำดับในแต่ละปี ต่อเนื่องกันไป

๔)ให้นำหลักการตาม ๒) และ ๓) ไปใช้กับพนักงานอัยการโดยอนุโลม

หมายเหตุ

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๘ /๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันเสาร์ที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐๗ ให้กรรมการตุลาการศาลยุติธรรมผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ คงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมต่อไป เว้นแต่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่อายุครบหกสิบปีบริบูรณ์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๐ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในชั้นศาลใดที่ย้ายไปจากชั้นศาลนั้น ทั้งนี้ ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

เจตนาธรรมณ์ เพื่อให้กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในศาลยุติธรรมดำรงตำแหน่งต่อไปแต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้

หมายเหตุ

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๘ /๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันเสาร์ที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐๘ ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายที่มีการดำเนินการที่เป็นอิสระภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่ศึกษาและเสนอแนะการจัดทำกฎหมายที่จำเป็นต้องตราขึ้นเพื่ออนุวัติการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และให้คณะกรรมการดังกล่าวจัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๘๑ (๕) ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ โดยในกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติกำหนดให้มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานอื่นที่มีหน้าที่ต้องจัดทำกฎหมายในความรับผิดชอบ

เจตนารมณ์ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และจัดทำกฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมายให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยในกฎหมายดังกล่าวต้องมีบทกำหนดให้มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการร่างกฎหมายของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย

หมายเหตุ

๑) คำว่า “กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๘๑ (๕)” ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหมายถึง “กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกฎหมาย ตามมาตรา ๘๑ (๓)”

๒) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๘ /๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันเสาร์ที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๓๐๘ บรรดาการใดๆ ที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ว่าเป็นการชอบด้วยกฎหมายและรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการกระทำที่เกี่ยวเนื่องกับกรณีดังกล่าวไม่ว่าก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้ถือว่าการนั้นและการกระทำนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญนี้

เจตนาธรรมณ์ เพื่อรับรองการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕

หมายเหตุ

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๖ /๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ) วันพฤหัสบดี
ที่ ๒๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

ไม่มีการแก้ไข

หมวด ๑๐

ศาล

ส่วนที่ ๑

บททั่วไป

มาตรา ๑๕๗ การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการ
ให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปโดยถูกต้อง
รวดเร็ว และเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

การโยกย้ายผู้พิพากษาและตุลาการโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมจากผู้พิพากษาและ
ตุลาการนั้น จะกระทำมิได้ เว้นแต่เป็นการโยกย้ายตามวาระตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นการ
เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น เป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างถูกดำเนินการทางวินัยหรือตกเป็นจำเลยใน
คดีอาญา เป็นกรณีที่กระทบกระเทือนต่อความยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดี หรือ
มีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ผู้พิพากษาและตุลาการจะเป็นข้าราชการการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
มิได้

เจตนาธรรมณ์ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ และประกันความเป็นอิสระ
ของผู้พิพากษาและตุลาการในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ปรับปรุงถ้อยคำให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

ไม่มีการแก้ไข

มาตรา ๑๕๘ บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งหรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาคดีนั้น จะกระทำมิได้ การบัญญัติกฎหมายให้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลหรือวิธีพิจารณาเพื่อใช้แก่คดีใดคดีหนึ่งโดยเฉพาะ จะกระทำมิได้

เจตนารมณ์ เพื่อประกันความมั่นคงในสิทธิเสรีภาพของประชาชน การจัดตั้งศาลจึงต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติเท่านั้น และการจัดตั้งศาลหรือแก้ไขวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาคดีใดเป็นการเฉพาะย่อมกระทำมิได้

การจัดตั้งศาลเพื่อพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งหรือข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นการเฉพาะ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจงก็กระทำมิได้

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนาธรรมณ์ เพื่อประกันความมั่นคงในสิทธิเสรีภาพของประชาชน การจัดตั้งศาลจึง
ต้องกระทำโดยพระราชบัญญัติเท่านั้น และการจัดตั้งศาลหรือแก้ไขวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาคดีใดเป็นการเฉพาะย่อมกระทำมิได้

การจัดตั้งศาลเพื่อพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งหรือข้อหาใดข้อหาหนึ่งเป็นการเฉพาะ รวมทั้ง
การเปลี่ยนแปลงแก้ไขวิธีพิจารณาคดีใดคดีหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจงก็กระทำไม่ได้

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช
๒๔๗๕ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕
มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๑๕๕ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง
ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วย
ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่น
อีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ
หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

เจตนาธรรมณ์ เพื่อชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลซึ่งมีความเป็นอิสระจากกัน จึงกำหนด
ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่ยอมรับของศาลที่เกี่ยวข้องขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงปัญหาในเรื่อง
เขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๑๗ เป็นครั้งแรก แต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการ
เปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจวินิจฉัยเป็นรูปแบบคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕
มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนาธรรมณ์ เพื่อชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลซึ่งมีความเป็นอิสระจากกัน จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการเป็นที่ยอมรับของศาลที่เกี่ยวข้องขึ้น ทั้งนี้ไม่รวมถึงปัญหาในเรื่องเขตอำนาจศาลรัฐธรรมนูญกับศาลอื่น-คณะหนึ่งทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลยุติธรรมกับศาลอื่นๆ ยกเว้นศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ เป็นครั้งแรก แต่เป็นอำนาจของคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ ต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจวินิจฉัยเป็นรูปแบบคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

๓) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๐ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษาและตุลาการ และทรงให้พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่กรณีที่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

การแต่งตั้งและการให้ผู้พิพากษาและตุลาการในศาลอื่นนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร พ้นจากตำแหน่ง ตลอดจนอำนาจพิพากษาคดีและวิธีพิจารณาของศาลดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลนั้น

เจตนาธรรมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของศาลการแต่งตั้งและการให้พ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาและตุลาการต้องได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของศาลยืนยันความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ การแต่งตั้ง และการให้พ้นจากตำแหน่งของผู้พิพากษาและตุลาการต้องได้รับการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม เว้นแต่พ้นจากตำแหน่งเพราะความตาย

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๑ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้

“ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบสุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการจึงต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระพักต์ของพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๓ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนา**ร**มณั**์** เพื่อเป็นการแสดงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและ—
ตุลาการจึงต้องการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อหน้าพระพักต์ของพระมหากษัตริย์ก่อนเข้ารับหน้าที่
ว่าผู้พิพากษาและตุลาการจะปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดย
ปราศจากอคติทั้งปวงเพื่อความยุติธรรมและความสงบสุขแก่ประชาชน

หมายเหตุ

- ๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๑ เป็นครั้งแรก
- ๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๒ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของผู้พิพากษา
และตุลาการ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ทั้งนี้ จะนำระบบบัญชีเงินเดือนหรือเงินประจำ
ตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับมิได้

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน
กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดินด้วย
โดยอนุโลม

เจตนา**ร**มณั**์** เพื่อกำหนดระบบบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง แยกต่างหากจาก
ข้าราชการ

หมายเหตุ

- ๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐
- ๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก
- ๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนา**ร**มณั**ญ์** เพื่อกำหนดระบบบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง แยกต่างหากจาก
ข้าราชการให้เป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

เพื่อป้องกันการถูกแทรกแซงและประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของศาล
จึงต้องมีพระราชบัญญัติกำหนดระบบบัญชีเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง แยกต่างหากจาก
ข้าราชการพลเรือน

หมายเหตุ

- ๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
- ๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก
- ๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๓ บุคคลจะดำรงตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม
กรรมการในคณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือกรรมการในคณะกรรมการตุลาการของ
ศาลอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเวลาเดียวกันมิได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการโดย
ตำแหน่งหรือกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

เจตนา**ร**มณั**ญ์** เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระจากกันระหว่างศาลอย่างแท้จริงและป้องกัน
ไม่ให้เกิดการขัดกันในพื้นที่ ผู้ที่เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจึงเป็นคณะกรรมการ
ตุลาการในศาลปกครองในขณะเดียวกันไม่ได้

หมายเหตุ

- ๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
- ๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก
- ๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนาธรรมณ์ เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระจากกันระหว่างศาลอย่างแท้จริงและป้องกัน
ไม่ให้เกิดการขัดกันหน้าหน้าที่ ผู้ที่เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจึงเป็นคณะกรรมการ
ตุลาการในศาลปกครองในขณะเดียวกันไม่ได้

เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้ศาลยุติธรรมและศาลปกครองแยกกันเป็นอิสระ ดังนั้น
ผู้ที่เป็นคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมจะเป็นคณะกรรมการตุลาการในศาลปกครองหรือ
ศาลอื่นในขณะเดียวกันไม่ได้

หมายเหตุ

- ๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
- ๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก
- ๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ส่วนที่ ๒

ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๐๔ ศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญคนหนึ่งและ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีกแปดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของ
วุฒิสภาจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับ
เลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนสามคน
- (๒) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ตุลาการใน
ศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับ จำนวนสองคน
- (๓) ผู้ทรงคุณวุฒิตสาขานิติศาสตร์ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์
อย่างแท้จริงและได้รับเลือกตามมาตรา ๒๐๖ จำนวนสองคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ หรือสังคมศาสตร์อื่น ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงและได้รับเลือกตามมาตรา ๒๐๖ จำนวนสองคน

ในกรณีที่ไม่มีผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดได้รับเลือกตาม (๑) หรือ (๒) ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแล้วแต่กรณี เลือกบุคคลอื่นซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕ และมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์ที่เหมาะสมจะปฏิบัติหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี

ให้ผู้ได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแจ้งผลให้ประธานวุฒิสภาทราบ

ให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำแนะนำของวุฒิสภา และมาจากผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและทรงคุณวุฒิหลากหลายด้าน เพื่อความรอบคอบในการวินิจฉัยโดยมีมุมมองหลายด้าน

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ลดจำนวนและสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญลงจากเดิม ๑๕ คนเหลือ ๙ คน และเพิ่มคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ว่าต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก ก่อนหน้านั้นเป็นรูปแบบคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญมิใช่เป็นรูปแบบศาล

๓) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้พระมหากษัตริย์ ทรงแต่งตั้งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามคำแนะนำของวุฒิสภา และมาจากผู้พิพากษาศาลฎีกา ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดและทรงคุณวุฒิหลากหลายด้าน เพื่อความรอบคอบในการวินิจฉัยโดยมีมุมมองหลายด้านกำหนดที่มาและองค์ประกอบของ ศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรานี้กำหนดจำนวนและสัดส่วนขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ทั้งสิ้น จำนวน ๕ คน เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในระดับสูงอย่างแท้จริง

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ แต่ลดจำนวนและสัดส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญลงจากเดิม ๑๕ คนเหลือ ๕ คน และเพิ่มคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิต่างๆ ว่าต้องมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก ก่อนหน้านั้นเป็นรูปแบบคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญมิใช่เป็นรูปแบบศาล

๓) ผู้ทรงคุณวุฒิสภาสังคมศาสตร์อื่นตามมาตรา ๒๐๔ (๔) หมายความว่ารวมถึง เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา แต่ต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารราชการแผ่นดิน อย่างแท้จริงด้วย

๔) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๕ ผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีบริบูรณ์

(๓) เคยเป็นรัฐมนตรี ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือเคยรับราชการ

ในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอัยการสูงสุด อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในหน่วยราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี หรือดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ หรือเคยเป็นทนายความที่ประกอบวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๔) ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๐๐ หรือมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๕) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๖) ไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นของพรรคการเมือง ในระยะสามปีก่อนดำรงตำแหน่ง

(๗) ไม่เป็นกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันในการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีคุณสมบัติระดับสูงโดยมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง พร้อมทั้งป้องกันการเกิดการขัดกันในด้านหน้าที่ รวมถึงผลประโยชน์ส่วนตัว จึงมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ทรงคุณวุฒิในการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่เพิ่มคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิในมาตรา ๒๐๕ (๓) เพื่อเปิดโอกาสให้สรรหาบุคคลที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น และแก้ไขคำว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้คำว่า “อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในส่วนราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี” แทน

คำว่า “อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในหน่วยราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี” ตามมาตรา ๒๐๕ (๓) นั้น มีองค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขอยู่ ๒ ข้อ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์หรือสังคมศาสตร์อื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงตามมาตรา ๒๐๔ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรานี้แล้ว จึงมีเจตนาที่จะให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารราชการแผ่นดินในลักษณะเดียวกับอธิบดี คือ

(๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในส่วนราชการ ซึ่งแบ่งได้สองกรณีคือ

ก) เป็นกรณีที่ระบุชื่อตำแหน่งชัดเจนว่าเป็นอธิบดี กรณีนี้จะปรากฏชัดเจนในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เช่น อธิบดีกรมต่าง ๆ เป็นต้น

ข) เป็นกรณีที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการกองทัพของเหล่าทหารต่าง ๆ เสนาธิการของเหล่าทหารต่าง ๆ เลขานุการขององค์กร ตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ เช่น เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ที่สำคัญคือ ไม่อาจนำระบบมาตรฐานกลาง (c - common level) หรือไม่อาจนำยศต่าง ๆ เช่น พลตำรวจโท พลโท พลตำรวจตรี หรือพลตรี มาอ้างได้ว่าตนมีตำแหน่งในทางบริหาร แม้นจะมีระดับที่เท่ากัน หรือมากกว่าผู้ดำรงตำแหน่งในทางบริหาร หรือมียศที่เท่ากันหรือสูงกว่าก็ตาม เช่น เห็นว่าอธิบดีมีระดับ ๑๐ ดังนั้นเมื่อตนก็มีระดับ ๑๐ หรือมากกว่านั้นก็ตามแต่ไม่ได้มีตำแหน่งในทางบริหาร เช่นนี้ จะมาอ้างไม่ได้ หรือเห็นว่าตนมียศพลโท หรือพลตรี มีระดับเทียบเท่าระดับ ๑๐ แล้วเช่นนั้น ตนก็มีสิทธิเช่นกัน จึงอ้างไม่ได้ และ

(๒) ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นใช้อำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดีได้หรือไม่ โดยอำนาจบริหารนั้นจะพิจารณาจากอำนาจบังคับบัญชาว่าสามารถบังคับบัญชาบุคคลในระดับใดได้บ้าง สามารถอนุมัติหรือรับมอบอำนาจจากอธิบดี หรือปลัดกระทรวง ไปอนุมัติในลักษณะเดียวกับการใช้อำนาจของอธิบดีได้หรือไม่ ซึ่งจะพิจารณาเปรียบเทียบกับอำนาจบริหารของอธิบดีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก แต่ไม่ใช่พิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริหารสูงสุดในหน่วยงานนั้นหรือไม่ แต่พิจารณาจากอำนาจในการบริหารจริง ๆ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ตัวเล็กลงน้อยลงไป เพราะตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานในทางบริหารต่างๆ จะไม่มีสิทธิและขาดคุณสมบัติไปทันที ซึ่งจริงๆ แล้วตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานบางตำแหน่งก็อาจมีอำนาจเทียบเท่าหรือสูงกว่าอธิบดี และตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานบางตำแหน่งก็ไม่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดีเช่นกัน ซึ่งต้องพิจารณาจากอำนาจบริหารเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งที่ยกตัวอย่างตามข้อ ๑) แล้ว จะเห็นได้ว่า กรณี ก) อธิบดีกรมต่าง ๆ ย่อมไม่มีปัญหาเพราะมีครบทั้งตำแหน่งและมีทั้งอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญประสงค์ แต่กรณี ข) นั้นจะมีปัญหาในข้อนี้หลายกรณี เช่น ปลัดกระทรวง กรณีนี้ไม่มีปัญหาเพราะตนมีอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอยู่แล้วชัดเจน แต่กรณีรองปลัดกระทรวง

จะมีปัญหาว่ามีอำนาจเทียบเท่าหรือไม่ ซึ่งเห็นว่ารองปลัดกระทรวงมีอำนาจบังคับบัญชากรมต่าง ๆ อยู่แล้ว เพราะกรมมีอยู่หลายกรมในกระทรวงหนึ่ง ๆ ซึ่งปลัดกระทรวงมีอำนาจที่จะมอบอำนาจแก่รองปลัดกระทรวงได้ รองปลัดกระทรวงจึงมีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี

กรณีเลขธิการองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ นั้นเข้าใจตรงกันทั้งสองข้ออยู่แล้วเพียงแต่ว่า ในกรณีรองเลขธิการองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ นั้นต้องพิจารณา เนื่องจากบางองค์กรมีลักษณะเป็นเพียงกรมเดียวเท่านั้น แม้จะมอบอำนาจอย่างไรแต่ก็อยู่ภายในกรมเดียวกัน จึงเห็นว่าหมายถึง เฉพาะตำแหน่งเลขธิการเท่านั้นที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี ไม่รวมถึงรองเลขธิการด้วย ซึ่งจะแตกต่างจากกรณีรองปลัดกระทรวงเพราะกระทรวงมีหลายกรม ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวงดูแลรับผิดชอบกรมใดก็ได้ จึงแตกต่างกัน

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัด ซึ่งเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค ในแง่การบริหารก็มีอำนาจการบริหารราชการทั่วไป การบริหารงานบุคคล รวมทั้งการบริหารงบประมาณ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้นำไปรวมไว้ที่จังหวัด โดยมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในจังหวัด หรือเมื่อได้รับการมอบอำนาจจากราชการส่วนกลางก็สามารถบริหารได้เช่นเดียวกับอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจทางบริหารเทียบเท่าอธิบดี

คำว่า “เคยเป็นนายความ” ตามมาตรา ๒๐๕ (๓) นั้น หมายความว่าเคยประกอบวิชาชีพ นายความอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการเสนอชื่อแม้ปัจจุบัน ไม่ได้เป็นนายความก็ได้ หรือปัจจุบันก็อาจจะจะเป็นนายความอยู่ด้วยก็ได้

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่าารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นหลักประกันในการได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีคุณสมบัติระดับสูงโดยมีความเชี่ยวชาญอย่างแท้จริง พร้อมทั้งป้องกันการเกิดการขัดกันในด้านหน้าที่ รวมถึงผลประโยชน์ส่วนตัว จึงมีการกำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ทรงคุณวุฒิในการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่เพิ่มคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิในมาตรา ๒๐๕ (๓) เพื่อเปิดโอกาสให้สรรหาบุคคลที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น และแก้ไขคำว่า “อธิบดีหรือเทียบเท่า” ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้คำว่า “อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในส่วนราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี” แทน

คำว่า “อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในหน่วยราชการที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี” ตามมาตรา ๒๐๕ (๓) นั้น มีองค์ประกอบที่เป็นเงื่อนไขอยู่ ๒ ข้อ เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์หรือสังคมศาสตร์อื่นที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการบริหารราชการแผ่นดินอย่างแท้จริงตามมาตรา ๒๐๕ ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับมาตรานี้แล้ว จึงมีเจตนาที่จะให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการบริหารราชการแผ่นดินในลักษณะเดียวกับอธิบดี คือ

(๑) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางบริหารในส่วนราชการ ซึ่งแบ่งได้สองกรณีคือ

ก) เป็นกรณีที่ระบุชื่อตำแหน่งชัดเจนว่าเป็นอธิบดี กรณีนี้จะปรากฏชัดเจนในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เช่น อธิบดีกรมต่าง ๆ เป็นต้น

ข) เป็นกรณีที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่น ปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการกองทัพของเหล่าทหารต่าง ๆ เสนาธิการของเหล่าทหารต่าง ๆ เลขาธิการขององค์กรตามรัฐธรรมนูญต่าง ๆ เช่น เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ แต่ที่สำคัญคือ ไม่อาจนำระบบมาตรฐานกลาง (c-common level) หรือไม่อาจนำยศต่างๆ เช่น พลตำรวจโท พลโท พลตำรวจตรี หรือพลตรี มาอ้างได้ว่าตนมีตำแหน่งในทางบริหาร แม้ตนจะมีระดับที่เท่ากันหรือมากกว่าผู้ดำรงตำแหน่งในทางบริหาร หรือมียศที่เท่ากันหรือสูงกว่าก็ตาม เช่น เห็นว่าอธิบดีมีระดับ ๑๐ ดังนั้นเมื่อตนก็มีระดับ ๑๐ หรือมากกว่านั้นก็ตามแต่ไม่ได้มีตำแหน่งในทางบริหาร เช่นนี้ จะมาอ้างไม่ได้หรือเห็นว่าตนมียศพลโท หรือพลตรี มีระดับเทียบเท่าระดับ ๑๐ แล้วเช่นนี้ตนก็มีสิทธิเช่นกัน จึงอ้างไม่ได้ และ

(๒) ต้องพิจารณาว่าบุคคลนั้นใช้อำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดีได้หรือไม่ โดยอำนาจบริหารนั้นจะพิจารณาจากอำนาจบังคับบัญชาว่าสามารถบังคับบัญชาบุคคลในระดับใดได้บ้าง สามารถอนุมัติหรือรับมอบอำนาจจากอธิบดี หรือปลัดกระทรวง ไปอนุมัติในลักษณะเดียวกับการใช้อำนาจของอธิบดีได้หรือไม่ ซึ่งจะพิจารณาเปรียบเทียบกับอำนาจบริหารของ

อธิบดีตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลัก แต่ไม่ใช่พิจารณาว่าบุคคลนั้นเป็นผู้บริหารสูงสุดในหน่วยงานนั้นหรือไม่ แต่พิจารณาจากอำนาจในการบริหารจริง ๆ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วจะทำให้ตัวเล็กลงไป เพราะตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานในทางบริหารต่าง ๆ จะไม่มีสิทธิและขาดคุณสมบัติไปทันที ซึ่งจริง ๆ แล้วตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานบางตำแหน่งก็อาจมีอำนาจเทียบเท่าหรือสูงกว่าอธิบดี และตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานบางตำแหน่งก็ไม่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดีเช่นกัน ซึ่งต้องพิจารณาจากอำนาจบริหารเท่านั้น

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งที่ยกตัวอย่างตามข้อ ๑) แล้ว จะเห็นได้ว่า กรณี ก) อธิบดีกรมต่าง ๆ ย่อมไม่มีปัญหาเพราะมีครบทั้งตำแหน่งและมีทั้งอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญประสงค์ แต่กรณี ข) นั้นจะมีปัญหาในข้อนี้หลายกรณี เช่น ปลัดกระทรวง กรณีนี้ไม่มีปัญหาเพราะตนมีอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอยู่แล้วชัดเจน แต่กรณีรองปลัดกระทรวงจะมีปัญหาว่ามีอำนาจเทียบเท่าหรือไม่ ซึ่งเห็นว่าการรองปลัดกระทรวงมีอำนาจบังคับบัญชากรมต่าง ๆ อยู่แล้ว เพราะกรมมีอยู่หลายกรมในกระทรวงหนึ่งๆ ซึ่งปลัดกระทรวงมีอำนาจที่จะมอบอำนาจแก่รองปลัดกระทรวงได้ รองปลัดกระทรวงจึงมีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี

กรณีเลขาธิการองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่างๆ นั้นเข้าใจเนื้อหาทั้งสองข้ออยู่แล้วเพียงแต่ว่าในกรณีรองเลขาธิการองค์กรตามรัฐธรรมนูญต่างๆ นั้นต้องพิจารณา เนื่องจากบางองค์กรมีลักษณะเป็นเพียงกรมเดียวเท่านั้น แม้จะมอบอำนาจอย่างไรแต่ก็อยู่ภายในกรมเดียวกัน จึงเห็นว่าหมายถึงเฉพาะตำแหน่งเลขาธิการเท่านั้นที่มีอำนาจบริหารเทียบเท่าอธิบดี ไม่รวมถึงรองเลขาธิการด้วย ซึ่งจะแตกต่างจากกรณีรองปลัดกระทรวงเพราะกระทรวงมีหลายกรม ปลัดกระทรวงอาจมอบอำนาจให้รองปลัดกระทรวงดูแลรับผิดชอบกรมใดก็ได้ จึงแตกต่างกัน

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหัวหน้าส่วนราชการของจังหวัดซึ่งเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค ในแง่การบริหารก็มีอำนาจการบริหารราชการทั่วไป การบริหารงานบุคคล รวมทั้งการบริหารงบประมาณ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ได้นำไปรวมไว้ที่จังหวัด โดยมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการในจังหวัด หรือเมื่อได้รับการมอบอำนาจจากราชการส่วนกลางก็สามารถบริหารได้เช่นเดียวกับอธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงเป็นตำแหน่งที่มีอำนาจทางบริหารเทียบเท่าอธิบดี

คำว่า “เคยเป็นทนายความ” ตามมาตรา ๒๐๕ (๓) นั้น หมายความว่าเคยประกอบวิชาชีพทนายความอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสามสิบปีนับถึงวันที่ได้รับการ

เสนอชื่อแม้ปัจจุบันไม่ได้เป็นนายความก็ได้ หรือปัจจุบันก็อาจจะเป็นนายความอยู่ด้วยก็ได้

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๖ การสรรหาและการเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ให้มีคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคณะหนึ่ง ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร และประธานองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญซึ่งเลือกกันเองให้เหลือหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทำหน้าที่สรรหาและคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๒๐๔ (๓) และ (๔) ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิเหตุทำให้ต้องมีการเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวแล้วให้เสนอรายชื่อผู้ได้รับเลือกพร้อมความยินยอมของผู้นั้นต่อประธานวุฒิสภา มติในการคัดเลือกดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผยและต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในกรณีที่ไม่มีการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๑๓ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ให้ประธานวุฒิสภาเรียกประชุมวุฒิสภาเพื่อมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกตาม (๑) ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับรายชื่อ การลงมติให้ใช้วิธีลงคะแนนลับ ในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป ในกรณีที่วุฒิสภาไม่เห็นชอบในรายชื่อใด ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ส่งรายชื่อนั้นกลับไปยังคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยเหตุผลเพื่อให้ดำเนินการสรรหาใหม่ หากคณะกรรมการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่เห็นด้วยกับวุฒิสภาและมีมติยืนยันตามมติเดิมด้วยคะแนนเอกฉันท์ ให้ส่งรายชื่อนั้นให้ประธานวุฒิสภานำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งต่อไป แต่ถ้ามติที่ยืนยันตามมติเดิมไม่เป็นเอกฉันท์

ให้เริ่มกระบวนการสรรหาใหม่ ซึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วัน
ที่มีเหตุให้ต้องดำเนินการดังกล่าว

ในกรณีที่ไม้อาจสรรหาผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) ได้ภายในเวลาที่กำหนด ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ
ให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษา
ศาลฎีกาจำนวนสามคน และให้ที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดแต่งตั้งตุลาการใน
ศาลปกครองสูงสุดจำนวนสองคน เป็นกรรมการสรรหาเพื่อดำเนินการตาม (๑) แทน

เจตนารมณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม จึงมีการกำหนด
หลักเกณฑ์และการดำเนินการในการสรรหาและเลือกตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ทรงคุณวุฒิ
หมายเหตุ

๑) เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบและกระบวนการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจาก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการตามมาตรานี้จะนำไปใช้
ในการสรรหาคณะกรรมการองค์อิสระอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐาน
เดียวกัน

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๔๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน
พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เหมาะสม จึงมีการกำหนด
หลักเกณฑ์และการดำเนินการในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

หมายเหตุ

๑) เปลี่ยนแปลงองค์ประกอบและกระบวนการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจาก
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และหลักการตามมาตรานี้จะนำไปใช้
ในการสรรหาคณะกรรมการองค์อิสระอื่น ๆ ตามรัฐธรรมนูญด้วย เพื่อให้เป็นมาตรฐาน
เดียวกัน

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๗ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต้อง

(๑) ไม่เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๒) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของรัฐวิสาหกิจหรือของหน่วยงานของรัฐ

(๓) ไม่ดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือองค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใด

(๔) ไม่ประกอบวิชาชีพอิสระอื่นใด

ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาหรือที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเลือกบุคคล หรือวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) โดยได้รับความยินยอมของบุคคลนั้น ผู้ได้รับเลือกจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อเมื่อตนได้ลาออกจากการเป็นบุคคลตาม

(๑) (๒) หรือ (๓) หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบวิชาชีพอิสระดังกล่าวแล้ว ซึ่งต้องกระทำภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบ แต่ถ้าผู้นั้นมิได้ลาออกหรือเลิกประกอบวิชาชีพอิสระภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยรับเลือกหรือได้รับความเห็นชอบให้เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๔ และมาตรา ๒๐๖ แล้วแต่กรณี มาใช้บังคับ

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่าด้วยรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่าด้วยรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๘ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีวาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าพนักงานในการยุติธรรมตามกฎหมาย

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อความเป็นอิสระของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าวกำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญกำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

เหตุที่กำหนดให้วาระการดำรงตำแหน่งเก้าปีเพียงวาระเดียว เพราะต้องการให้ทำงานอย่างเป็นกลาง ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพโดยไม่ต้องพะวงว่าจะสามารถกลับเข้าตำแหน่งได้อีก

หมายเหตุ

๑) คงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่ารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๐๕ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) มีอายุครบเจ็ดสิบปีบริบูรณ์

(๓) ลาออก

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๒๐๕

(๕) กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๐๗

(๖) วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนออกจากตำแหน่ง

(๗) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก แม้คดีนั้นจะยังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษ เว้นแต่เป็นกรณีที่คดียังไม่ถึงที่สุดหรือมีการรอการลงโทษในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท ความผิดลหุโทษ หรือความผิดฐานหมิ่นประมาท

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้
ภายใต้บังคับมาตรา ๒๑๖

เจตนารมณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนให้เห็นถึงกรณีที่เหมาะสมจะให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง จึงมีการกำหนดกำหนดหลักเกณฑ์ในการพ้นจาก
ตำแหน่งของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่แก้ไข
มาตรา ๒๐๕ (๓) เพื่อกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งขึ้น

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่าารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน
พุทธศักราช ๒๕๕๐

มติที่ประชุม

มีการแก้ไข

เจตนารมณ์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนให้เห็นถึงกรณีที่เหมาะสมจะให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญพ้นจากตำแหน่ง จึงมีการกำหนดกำหนดหลักเกณฑ์ในการ
พ้นจากตำแหน่งของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

หมายเหตุ

๑) หลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่
แก้ไขมาตรา ๒๐๕ (๓) เพื่อกำหนดคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งขึ้น

๒) หลักการดังกล่าวนี้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๕๐ เป็นครั้งแรก

๓) รายงานการประชุมสภาว่าารัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน
พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

นางสาวปรัชญาภรณ์ อมรเวช นิตินกร ๖

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางภิรมย์ เจริญรุ่ง นิตินกร ๗ ว.

ผู้ตรวจทาน

สำนักกรรมการ ๓